

Izhajajo vsak petek. — Uredništvo in upravnništvo (začasno): Ljubljana, Knafljeva ulica 18. — Naročnina za mesec 6 Din, četrletno 18 Din.

Štev. 15.

Glavni urednik: VLADISLAV FABJANČIČ.

Leto III.

Šestletnica obstoja sovjetske vlade v Rusiji.

Oktobra meseca 1917. leta je kongres delavskih, kmečkih in vojaških deputatov v Petrogradu proglasil Rusijo za sovjetsko republiko, v kateri je vsa zakonodajna in izvršilna oblast v rokah delavskih, kmečkih in vojaških sovetov. Na čelo sovetov je bil izbran svet narodnih komisarjev pod predsedništvom t. Lenina. Začela se je takozvana oktoberska revolucija.

Ves buržoazni svet in pod njegovim vplivom stoječe javno mnenje je smatralo, da je sovjetska republika, sovjetska vlada muha enodnevica, ki ji je odločno umreti v kratkem.

Toda izredni sposobnosti voditeljev oktoberske revolucije in izredni požrtvovalnosti ruskega delavskega razreda se je vkljub silnim žrtvam in težkočam vojnega in povojnega kaosa posrečilo na razvalinah napol fevdalne, napol kapitalistične Rusije uvrstiti nov družabni sovjetski sistem državnega kapitalizma, ki je po nazorih utemeljitelja prehodna etapa k socialističnemu, komunističnemu družabnemu redu ter je v rokah delavskega razreda. Da je to ogromno delo zgodovinskega pomena za razvoj človeške družbe, o tem danes po šestih letih ne dvomi nihče, kdor ima količkaj pojma o razvoju človeške družbe.

Prvi ogromen uspeh oktoberske ruske revolucije je, da se je pod njenim vplivom hitro završila svetovna imperijalistična vojna. Ideje ruske revolucije — mir brez aneksij in kontribucij, zemlja poljedelcu, tovarna delavcu — so prehajale kot magnetična sila od vojaka do vojaka zbrane na ruski fronti večmilijske armade ter so se zanesle med široke plasti ljudstva.

Nemško-avstrijska imperijalistična armada se je prva začela razkrajati od teh idej. Že ob prvi obletnici oktoberske revolucije se je srednjeevropski monarhistični imperijalizem zrušil — razpadla je Avstro-Ogrska in na njenih razvalinah so se osnovala nacionalne države — a v Nemčiji je ustanovljena demokracija.

V prvem letu oktoberske revolucije so sovjeti dosledno in brezobzirno izpeljali do konca buržoazno revolucijo, ker so stili z lica ruske zemlje poslednje ostanke fevdalnega sistema. To je brez dvoma drugi veliki uspeh ruske revolucije.

Koncem 1918. in 1919. leta je izgledalo, da bo delavno ljudstvo razvitih dežel centralne Evrope šlo dalje od odpravitve fevdalnih monarhističnih ostankov in vzpostavilo prve temelje državnega kapitalizma kot prehodni most k zgraditvi socialističnega družabnega reda.

Toda kapitalistični razred Evrope je bil mnogo odpornejši in delavski razred mnogo manj zaveden in požrtvovalen kot v Rusiji. Buržuazija je ubila dva odlična voditelja nemškega delavskega razreda, K. Liebknechta in R. Luksemburg. V odločilnih trenutkih je bila ta izguba izredno težka, ker je otvorila dolgo krizo med organiziranim proletariatom. Delavno ljudstvo Evrope, ki je med vojno popolnoma padlo pod vpliv meščanske ideologije, je po vojni zapadlo v izredno težko politično krizo, ki je razcepila in oslabilila vrste organiziranega proletariata.

Oktoberska revolucija, njene pozitivne pridobitve ter njene težave in napake, ki so neizogibne ob rojstvu vsake nove periode človeške

družbe, pa so silno dvignile razredno zavednost delavskega razreda. To je brez dvoma tretji nesporen uspeh oktoberske revolucije.

Ali tudi buržuazija se je marsikaj naučila iz težkih porazov, ki jih je doživela v odkritem in skritem boju z rusko revolucijo. Danes po šestih letih vidimo, da nemška »demokracija« uvaža zakonskim potom odkrito militaristično diktaturo v Nemčiji. Po vsem svetu buržuazija organizira tajne in javne teroristične organizacije (fašizem), s pomočjo katerih se skuša obdržati na oblasti in zadušiti revolucionarne pokrete delovnega ljudstva. S pomočjo teh organizacij se je okrepila svetovna reakcija. Te organizacije, za hrbtom katerih se krije črna monarhistična reakcija, grozijo odpravo državljansko vojno ter se oborožujejo in pripravljajo nanjo javno. Oni bodo brez dvoma v ugodnem času po premaganih deželah izvajali državljansko vojno, izvršili državne udare, kakor se je to že zgodilo v Italiji, na Bolgarskem, v Španiji. Zato je potrebno, da proletarijat vsake dežele, oslonjen na težke izkušnje državljskih vojn zadnjih šest let, zbere svoje sile v obrambo proti lastni buržuaziji, ne zanašajoč se, da bo osvoboditev delavskega reda prišla od zunaj ali padla z neba.

Šestletni obstoj sovjetske republike je, kakor rečeno, tudi rezultat izredne sposobnosti voditeljev in izredne požrtvovalnosti ruskega delavskega razreda. V kritičnih momentih se voditelji ruskega proletariata niso ustrašili nastopiti z vso odločnostjo proti revolucionarni frazi v svojih vrstah in v vrstah revolucionarnega proletariata.

Znano je, kako brezobzirno so nastopili proti malomeščanskim ten-

dencam svojih somišljenikov v času, ko je bilo potrebno delati kompromise, sestavljati skupno s kmečkimi strankami vlado, zaključevati mir, udušiti anarhijo in anarhistične struje med proletariatom; v času, ko je bilo potrebno dati koncesije kapitalizmu in dati podlago novi gospodarski politiki, ki so ji nasprotovali anarhosindikalisti in revolucionarni frazerji.

Malomeščanska osebna politika, ki je tako značilni pojav med nerazvitim proletariatom drugih dežel (posebno Slovenije), ni nikdar tam prevladala. Prevladal je vedno razum, znanje in pogum. On vedno vodi proletarijat iz zmage v zmago, dočim osebna politika, nesposobnost in neznanje vodi proletarijat iz poraza v poraz. Ruski.

O enotni fronti.

Sodruhu Ivanu Bukovniku in vsem poštenim sodrugom okoli »Glasa Svobode«.

Dragi sodrug! Vi ste še nedavno prišli k pokretu »Delavskih Novic« iz krščansko-socialističnega tabo- ra. Mnogi krščanski socialisti Vam sledijo, ker je vedno bolj očito, da je krščanski socializem popolnoma pod kuratelo moralno, gospodarsko in politično izrazito kapitalistične, monarhistične SLS. Ali notranje-politične razmere v Delavski stranki Vam ne morejo biti v tako kratkem času tako znane, da bi mogli biti ravno Vi sodnik v taktičnem in programatičnem sporu, ki obstoja med »Delavskimi Novicami« in »Glasom Svobode«.

Brez dvoma je zraven nebroj drugih vprašanj temeljna razlika med obema strujama v razliki, kako razume in izvajati taktiko enotne fron-

LISTEK.

Emil Zola:

Germinal.

Prevel * * * Milan Gosav

I.

Na nizki ravnini, pod brezzvezdnim, smolnatočrnim ponočnim nebom je korakal samotni možki po cesti od Marchionne proti Montsou nizdol, ki se je vila deset kilometrov daleč ob strniščih. Pred sabo je videl samo črna tla in občutek neizmerne obzora so mu donašali v zavest samo sunki marčevega vetra, ki je prinašal z močvirnatih in golih tal ravnine, po kateri je bril, leden mraz. Nobena drevesna senca ni motila temnega nebesnega oboka. Cesta je rezala smolnatočrno temino čisto ravno kot raketa.

Mož se je bil podal na pol iz Marchionne okoli dveh. Delal je velike korake, kajti mrazilo ga je pod tenkim suknom jopiča in volnenih hlač. Majhen, v pisan žepni robec zaviti zavojček mu je bil jako težaven; pritiskal ga je zdaj z enim, zdaj z drugim laktom ob stran, da bi lahko obenem vlaknil v žep tudi obe roki. Ena sama misel mu je šla po prazni lobanji — dela ni imel, prenočišča ni imel — in upal je, da mraz ob zori popusti. Celo uro je korakal tako, ko je zagledal na levi, dva koraka od Monsou, rdeče ognje, tri na prostem gorčeče ognje, ki so se zdeli obenem, da visijo v zraku. Ustrašil se je in se v začetku obotavljal; potem pa se ni mogel upirati bolešnemu nagonu, da si za trenutek ogreje roke.

Odprl se je kolovoz. Potem je vse izginilo. Na desni je imel ploč, nekako steno iz sirovih hlodov, ki je zapirala tračnice; na levi se je dvigal grič, divje porasel z grmičjem. Naredil je kakih dvesto korakov. In naenkrat so se pri ovinku pokazali ognji tik njega, ne da bi bil mogel vendar boljše pojmiti, zakaj gorijo tako visoko gori na mrlvem nebu, podobni kadečim se oblakom. A druga slika pri tleh je obračala sedaj nase njegovo pozornost. Bila je to težka masa, kup hiš, iz katerega se je vzpenjal v višavo senčni obris fabriškega dimnika. Slaba svetloba je prihajala iz molnih oken. Pet ali šest bornih svetilk je bilo obesjenih zunaj na drogovi, ki je dajal njih očrneli les nerazločno slutiti obris mogočnih odrov; in od te fantastične, z nočjo in dimom obdane prikazni je prihajal en edini glas, silni in dolgi dih parnega toka, ki ga ni bilo videti.

Sedaj je spoznal mož topilnico. Spet se ga je polasnila skrb. Kaj naj mu to pomaga? Tukaj vendar ne bi dobil dela. Nameslu, da bi šel proti poslopjem, se je končno odločil, da prepleza kopo, na kateri so goreli tisti trije ognji, da so delavcem svelili in jih gredli. Delavci so bili na poznem posadu še vedno odmevali gramoz, ki ni bil za rabo. Zdaj je slišal, kako so vzdignili topilci sani na oder, razložil je žive sence, ki so pri vsakem ognju prevračali vozove. »Dober dan,« je rekel in stopil bliže.

S hrbtom proti kurišču je stal pred njim pokoncu voznik, starec v modrikastem volnenem trikotu, s kučmo iz kunčje kože, njegov konj pa, velik sivec, je stal kot mramorna soha in čakal, da izprazni vozove, ki jih je pripeljal.

»Dober dan,« je odgovoril starec.

Nastal je molk. Mož, ki je čutil, da ga opazuje nezaupljiv pogled, je povedal takoj svoje ime.

»Jaz sem Štefan Lantier, — sem strojni ključavničar. Tukaj pač ni dela?«

Plamen ga je osvetljeval; moral je imeti enoindvajset let, bil je rujave barve in lep fant, zdel se je močan navzlic šibki rasti.

»Dela za strojnega ključavničarja? Nič, nič... Ravno včeraj sta bila dva tukaj. Pri nas ni nič.«

Sunek vetra mu je vzel besedo; potem je vprašal Štefan, kakož na mrki kup hiš ob vznožju:

»To je topilnica, ne?«

Starec tokrat ni mogel odgovoriti. Hud napad kašlja ga je zgrabil. Končno je izpljunil in njegov pljunek je naredil na rdečih tleh črn madež.

»Da, topilnica, la Voreux. Poglejte, tam čisto v bližini je vas.«

Z iztegnjeno roko je kazal v noč proti vasi, ki ji je ugibal mladenič strehe. Pa šest vozov je bilo praznih in šel je za njimi, njegove noge so bile hrde vsled trganja, — in ni pokal z bičem, medtem, ko se je vrnil veliki sivec sam in vlekel s težavo ob tračnicah vsled novega sunka vetra.

La Voreux se je sedaj zbudila iz sna. Štefan, ki je medtem, ko si je grel krvaveče roke, pozabil nase pred goriščem, si je ogledoval vsak del topilnice. S stavbami iz opeke, nagnetenimi spodaj, in z dimnikom, grozeče se vzpenjajočim v višavo, se mu je zdel topilnica zlobna podoba požrešne zveri, ki se je vrgla tja na prežo, da požre sveč. Ko jo je še ogledoval, je mislil nase, na svoje vagabundsko življenje, ki traja že sedaj cel teden. Videl se je zopet v svoji železniški delavnici, kjer je oklofural svojega

